

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžo/3/2014
Identifikačné číslo spisu:	6012200325
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6012200325.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Aleny Adamovej, v právnej veci navrhovateľa : P., bytom Z., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina, Národná 34, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 1N 569/11 zo dňa 29. júla 2011, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/32/2012-60 zo dňa 16. októbra 2013, jednohlasne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/32/2012-60 zo dňa 16. októbra 2013 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) v zmysle § 250j ods. 2, písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len ako „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného správneho orgánu uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia a vec vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd v danej veci mal preukázať, že odporca napadnutým rozhodnutím navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veci odstúpenia od kúpnopredajnej zmluvy v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v platnom znení (ďalej len zákon 327/2005 Z. z.).

Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu posudzoval v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. v spojení s § 7 a v spojení s § 8 zákona č. 327/2005 Z. z..

Krajský súd poukazom na právnu úpravu ustanovenú v § 4 ods. 1 písm. i/ zákona č. 327/2005 Z. z. konštatoval, že pri skúmaní celkového majetkového statusu účastníka konania pre účely posudzovania hmotnej núdze pri rozhodovaní o poskytnutí právnej pomoci bez finančnej účasti účastníka, nemá byť nosným dôvodom negatívneho rozhodnutia správneho orgánu vlastnícke právo k nehnuteľnosti príp. k hnutelnej veci svedčiace žiadateľovi, ktorého však celkové majetkové a sociálne postavenie nezodpovedá ani sume určenej zákonom (§ 4 ods. 1 písm. e/ zákona č. 327/2005 Z. z.). Na základe údajov a dokladov

a vyjadrení žiadateľa mal krajský súd preukázané, že žiadateľ bol poberateľom peňažného príspevku za opatrovanie svojej matky, v posudzovanom období október 2010 až apríl 2011 poberal dávku vo výške 169,08 eur mesačne, žil v spoločnej domácnosti so synom Q., ktorý bol študentom vysokej školy, podľa jeho čestného prehlásenia jeho započítateľný príjem v posudzovanom období október 2010 až apríl 2011 pozostával z výživného od matky vo výške 60 eur mesačne; navrhovateľ v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci ďalej uviedol, že vlastní rodinný dom a pozemok, 1/2 bytu, zablokovaný účet, na ktorom je 700 eur, 4 akcie vo VUB Bratislava a staršie auto; v čase podania žiadosti bol evidovaný ako nezamestnaný od 1.5.2009; v čase rozhodovania mal 3 deti z toho 2 nezaopatrené; mal vyživovaciu povinnosť na C. a Z.; v byte v U., ktorého bol spoluvlastníkom v 1 bývajú jeho detí; na rodinný dom s pozemkom v T. je vedená ťarcha v podobe doživotného užívania užívacieho práva v prospech jeho matky, ktorá v rodinnom dome aj býva; od 8.12.2011 do 31.5.2012 bol navrhovateľ zamestnaný a náklady na cestovné predstavovali mesačne okolo 180 eur; v čase rozhodovania bol navrhovateľ rozvedený a viedlo sa konanie o vyporiadanie BSM; voči navrhovateľovi je vedené viacero exekučných konaní a aj samotný navrhovateľ vedie viacero súdnych sporov.

Podľa názoru krajského súdu i napriek tomu, že z dôvodov napadnutého rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľ je vlastníkom, resp. spoluvlastníkom nehnuteľností, existencia vlastníckeho práva resp. spoluvlastníckeho podielu bez skúmania celkovej majetkovej situácie nemôže byť prekážkou prístupu k súdu. Konštatoval, že požiadavka, aby účastník konania, keď je v stave materiálnej núdze a v čase, keď sa vyžaduje právna pomoc, sa pre účastníka vytvárala neprimeraná prekážka a v neposlednom rade aj stav, keď je účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom, je neprípustná. Z rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23S/11/2012 mal preukázané, že aj v ďalších veciach, a to sp. zn. 3N 568/2011, sp. zn. 1N 666/2011, sp. zn. N 665/2011 boli zrušené rozhodnutia odporcu v súvislosti so zamietnutím žiadosti o poskytnutie právnej pomoci.

Krajský súd navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania i napriek jeho úspechu v konaní, pretože si ich náhradu nežiadal.

Proti uvedenému rozhodnutiu krajského súdu podal odvolanie odporca. Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak že, rozhodnutie odporcu 1 N 569/11 zo dňa 29.7.2011 potvrdzuje.

V dôvodoch odvolania uviedol že odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podáva z dôvodov podľa § 205 ods. 2, písm. d/, f/ O.s.p., keď prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a prvostupňové súdne rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasil s právnym názorom súdu prvého stupňa, pokiaľ išlo o posúdenie stavu materiálnej núdze žiadateľa, v zmysle ktorého od žiadateľa nemožno na účely zabezpečenia si právnych služieb spravodlivo požadovať prenájom, či predaj svojho majetku. Mal za to, že nesprávnosť názoru súdu vyplýva zo samotného ustanovenia § 6 zákona č. 327/2005 Z. z., z ktorej právnej úpravy vyplýva, že zákon predpokladá, že pokiaľ aj žiadateľ spĺňa príjmové podmienky, je potrebné sa v každom prípade zaoberať aj tým, či nevlastní majetok, ktorým by si mohol zabezpečiť právne služby. Poukazom na právnu úpravu ustanovenú v § 7 ods. 5 a na § 8 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi vyslovil názor, že pokiaľ žiadateľ vlastní okrem nehnuteľnosti, v ktorej býva, aj ďalšiu nehnuteľnosť nemožno takéhoto žiadateľa pokladať za človeka v materiálnej núdzi. Ďalej odporca dôvodil, poukazom na skutkové zistenia, že navrhovateľ v konaní sám uviedol, že mal od 8.12.2011 do 31.5.2012 príjem vo forme mzdy vo výške 120 eur mesačne a tiež, že mal náklady na cestu do zamestnania vo výške 180 eur mesačne, keď takéto údaje vyvolávajú minimálne pochybnosti o skutočnom príjme navrhovateľa. Podľa názoru odporcu centrum na základe navrhovateľom uvedených údajov zistilo, že ku dňu podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci by navrhovateľ po príjmovej stránke podmienku materiálnej núdzi spĺňal, avšak nárok mu nebol priznaný z dôvodu vlastníctva majetku, ktorým by si mohol zabezpečiť využitie právnych služieb. Ďalej odporca uviedol, že navrhovateľovi nič nebránilo, ani nebráni využiť vlastníctvo predmetných nehnuteľností a zabezpečiť si tak potrebné finančné prostriedky na zaplatenie právnych služieb. Vyslovil názor, že centrum dostatočne a správne zistilo skutkový stav a na základe vykonaných dôkazov dospelo k jednoznačnému záveru, že navrhovateľ je vlastníkom majetku, ktorým by si mohol zabezpečiť právnej služby, a teda nenachádza sa v stave materiálnej núdze, a preto ani jeho postupom nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, nakoľko navrhovateľ si návrh môže podať sám. Záverom uviedol, že pokiaľ by centrum v tomto prípade poskytlo právnu pomoc navrhovateľovi,

postupovalo by v rozpore s rozpočtovými pravidlami, v zmysle ktorých musí prihliadať na hospodárnosť a účelné použitie finančných prostriedkov štátu.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporcu vyjadril tak, že navrhoval napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. S dôvodmi odvolania uvedenými odporcom nesúhlasil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu odporcu nie je možné priznať úspech.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím navrhovateľovi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, a vec vrátil na ďalšie konanie, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci je rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým podľa ust. § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Senát odvolacieho súd dáva do pozornosti, že úlohou súdu pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ustanovujúcej správne súdnictvo (§§ 244 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia. (§ 245 ods.2 O.s.p.).

Účelom zákona č. 327/2005 Z. z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1).

Zákon č. 327/2005 Z. z. ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci (§ 2).

Podľa § 6 ods. 1, 2, 3 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci, ak a) sa nachádza v stave materiálnej núdze, b) nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu a c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslť v peniazoch.

Podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

Ak príjmy žiadateľa prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže priznať právnu pomoc, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Podľa § 7 ods.1,2,3,4,5 zákona č. 327/2005 Z. z. za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu po odpočítaní a) poistného na verejné zdravotné poistenie, b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.

Za príjem podľa tohto zákona sa považujú aj a) príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu, b) sumy vreckového pri zahraničných pracovných cestách do výšky 40 % nároku na stravné ustanovené osobitným predpisom, c) náhrady niektorých výdavkov zamestnancov do výšky ustanovenej osobitným predpisom, d) ďalšie príjmy fyzických osôb podľa osobitných predpisov po odpočítaní dane z prevodu a prechodu nehnuteľností.

Z príjmov fyzických osôb, ktoré sú oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, sa za príjem podľa tohto zákona nepovažujú príjmy poskytované ako a) dávka a príspevky k dávke v hmotnej núdzi a jednorazová dávka v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu, b) peňažné príspevky občanom s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu, c) materské podľa osobitného predpisu, d) dávky štátnej sociálnej podpory podľa osobitného predpisu, e) zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, f) štipendiá.

Príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých šesť mesiacov.

Za majetok podľa tohto zákona sa považujú huteľné veci a nehnuteľnosti, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty okrem majetku, ktorý sa za majetok nepovažuje podľa osobitného predpisu.

Podľa § 10 ods.1,2,3,4,5,6,7 zákona č. 327/2005 Z. z. konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosti uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačíve. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní.

Účastníkom konania je žiadateľ.

Žiadosť sa podáva v kancelárii centra príslušnej podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu žiadateľa.

Žiadateľ je povinný uviesť v žiadosti a pri predbežnej konzultácii úplné a pravdivé údaje.

Centrum rozhodne o žiadosti v lehote do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V rozhodnutí, ktorým sa priznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, centrum určí advokáta na zastupovanie oprávnenej osoby pred súdom, ak je to potrebné na ochranu jej záujmov.

Rozhodnutie, ktorým sa nepriznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, okrem náležitostí podľa osobitného predpisu (Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov) musí obsahovať aj poučenie, že ak odpadnú dôvody nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, môže žiadateľ v tej istej veci podať žiadosť opätovne.

Podľa § 25 ods.1 zákona č. 327/2005 Z. z. na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.) ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 3 ods.1 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a

právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 32 ods.1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu vecí a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Odvolací súd v preskúmvanej veci dospel k záveru, že správny orgán v predmetnej veci náležite nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, keď vo veci skutkové zistenia náležite neposúdil v súlade s účelom zákona, z ktorých dôvodov napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu nie je možné považovať za súladné so zákonom, a preto súd prvého stupňa postupoval v súlade so zákonom, keď napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 219 ods. 1,2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Senát odvolacieho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom. Vzhľadom k tomu, aby najvyšší súd v preskúmvanej veci nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti spolu s právnymi závermi krajského súdu, sa vo svojom odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Senát odvolacieho súdu z predloženého spisového materiálu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis zistil, že medzi účastníkmi konania v preskúmvanej veci skutkový dej nie je sporný, avšak medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné posúdenie skutkových zistení týkajúcich vlastníckeho práva navrhovateľa k nehnuteľnému majetku podmieňujúceho nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Podľa čl. 1 ods.1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaná, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods.2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. V právnej praxi preto môže v činnosti orgánov aplikujúcich právo dochádzať k situácii, že prameň práva, ktorý je vo formálnom súlade s ústavou nie je interpretovaný

ústavne konformným spôsobom, pričom orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva a Európskej únie.

Cieľom zákona č. 327/2005 Z. z. je zabezpečenie poskytovania právnej pomoci, právneho poradenstva, zabezpečiť reálny prístup k Ústavou Slovenskej republiky deklarovaným právam občanov a harmonizovať právo SR s právom Európskeho spoločenstva.

Právo na poskytnutie právnej pomoci vzniká za súčasného splnenia troch podmienok. Žiadateľ sa nachádza v stave materiálnej núdze definovanej zákonom č. 327/2005 Z. z., nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu a hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej zákonom, okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Napriek stanoveniu určitých podmienok, poskytovanie právnej pomoci tak, ako sa navrhuje v zákone, predstavuje zlepšenie minimálnej právnej ochrany, ktorú zakotvuje Ústava Slovenskej republiky. Štát preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti. Pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch, keď pre posudzovanie materiálnej núdze zákonodarca v ustanovení § 7 zákona stanovil podmienky. Povinnosťou centra ako príslušného orgánu štátnej správy je však posudzovanie týchto zákonných podmienok vykonať v súlade s účelom tohto zákona s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu v zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy.

Senát odvolacieho súdu dáva do pozornosti, že čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je kumulatívnou právnou normou, ktorá na konanie štátnych orgánov okrem požiadavky na konanie v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, vyžaduje súlad s ústavou a jej medzami. Tomu zodpovedá i čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov (založený na rešpektovaní dikcie zákona) je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov.

Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdnictva, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje.

Účelom zákonodarcu bolo zákonom č. 327/2005 Z. z. vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispiť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

Zákonodarca v právnej norme § 6 v spojení s § 7 a 8 zákona č. 327/2005 Z. z. ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, a v právnej norme § 10 v spojení s § 25 tohto zákona postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci. Povinnosťou centra ako príslušného správneho orgánu je pre rozhodnutie o žiadosti žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci si zadovážiť dostatok skutkových okolností pre posúdenie, či žiadateľ o právnú pomoc splnil zákonné podmienky alebo pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci ich nesplnil. Súčasne s účelom zákona o poskytnutie právnej pomoci a v duchu práv deklarovaných ústavou a medzinárodnými zmluvami skutkové zistenia posúdiť a vyhodnotiť. Správny orgán skutkové zistenia posudzuje jednotlivo a všetky vo vzájomnej súvislosti. V

danom prípade žalovaný správny orgán uvedeným postupom sa neriadil, skutkové zistenia posudzoval formalisticky, keď majetkové pomery žiadateľa - navrhovateľa neposudzoval vo vzájomnej súvislosti. Skutočnosť, že navrhovateľ je vlastníkom rodinného domu, v ktorom býva, a spoluvlastníkom v 1 bytu sama osebe nemôže byť dôvodom nepriznania právnej pomoci. Odvolací súd preto súhlasí s konštatáciou súdu prvého stupňa, že i napriek tomu, že zo skutkových okolností vyplýva, že navrhovateľ je vlastníkom, resp. spoluvlastníkom nehnuteľností, existencia vlastníckeho práva resp. spoluvlastníckeho podielu bez skúmania celkovej majetkovej situácie nemôže byť prekážkou prístupu k súdu. Odvolací súd zastáva zhodný názor ako súd prvého stupňa, že požiadavka, aby účastník konania, keď je v stave materiálnej núdze a v čase, keď žiada o právnu pomoc, sa pre účastníka vytvárala nepríjemná prekážka a v neposlednom rade aj stav, keď je účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom, je neprípustná.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 vety druhej O.s.p. a § 219 ods.1,2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že v konaní úspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, pretože si ich náhradu nežiadal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.